

GODE SNAKKE VED GRAVSTENENE

/ SIDE 4

LÆS OGSÅ

Overvågning er et voksende problem / Side 6

Nyt middel mod metanbøvser under lup i Foulum / Side 8

Tavshedspligt som offentligt ansat / Side 10

INDHOLD

- 03 Leder: Karina Bossen
- 04 Gode snakke ved gravstenene
- 05 Nye metoder letter granarbejdet
- 06 Overvågning er et voksende problem
- 08 Nyt middel mod metanbøvser under lup i Foulum
- 10 Tavshedspligt som offentligt ansat
- 11 Har du ferie til gode?
- 12 Fra blomster og planter til dansk og samfundsfag
- 14 Et talerør til vores pension
- 15 Kort nyt

GRØNT

7/2022 (46. Årgang)
ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche. Magasinet udkommer 8 gange om året og udgives af Det Grønne Repræsentantskab, Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:
Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken
thomas.moller@3f.dk
Telefon: 21 47 77 67

Redaktionsudvalg:
Line Bjørndal, 3F Odense GOPS
Rita Olsen, 3F Aarhus Rymarken
Villiam Andersen, 3F Holstebro
Tina Høegh, 3F København
Karina Bossen, 3F BJMF

Magasinet er uafhængigt af 3F og Det Grønne Repræsentantskab, og artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis repræsentantskabets eller 3Fs holdninger.

LAYOUT & TRYK:

Stibo Complete – stibocomplete.com

FORSIDEFOTO: Morten Herlev

OPLAG: 1. halvår 2022: 11.000

DEADLINE FOR NÆSTE UDGIVELSE: 28. november

IDÉER TIL ARTIKLER

Har du et forslag til en artikel eller et indlæg, så kontakt en af vores to journalister:

Morten Hansen
journalist.morten.hansen@gmail.com
Telefon: 24 48 00 23

Morten Herlev
morten.herlev@3f.dk
Telefon: 26 77 18 59

ANNONCESALG

Stibo Complete
Jette Sterndorff-Jessen
Telefon +45 76 10 11 47
jsje@stibo.com
stibocomplete.com

ABONNEMENT

GRØNT udsendes til 3F-afdelinger med kollektivt abonnement samt eksterne abonnenter og brancheorganisationer indenfor den grønne branche. Et abonnement koster 85 kr. om året.

VIL DU TEGNE ABONNEMENT?

Så kontakt Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken: thomas.moller@3f.dk, Telefon: 21 47 77 67.

3F-afdelinger med kollektivt abonnement:

Sjælland og Bornholm: BJMF, Bornholm, Frederiksborg, Frederiksværk-Frederikssund, København, Midt og Østsjælland, Nordøstsjælland, Storebælt.

Jylland: Als, Bjerringbro-Silkeborg, Esbjerg, Fredericia, Holstebro, Midtjylland, Randers, Ringkøbing-Skjern, Skiveegn, Aalborg, Aarhus Rymarken.

Modtager du ikke GRØNT, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

KARINA BOSSEN
3F BJMF

Kære Lærlinge

Det er skidegodt og meget nødvendigt med lærlingeoprøret. Det går sgu' ikke med de forhold, man byder jer. Men jeg har lige en bøn til jer, når I er tilbage hos mester: her skal I også være opmærksomme på jeres forhold. I skal komme ind i tide, hvis I er i tvivl...

Lærlegeoprøret er nødvendigt! Det er et opråb startet af 300 lærlinge, elever og nyuddannede for blandt andet at sætte fokus på, at skolerne mangler ordentligt udstyr, moderne lokaler og at lærerne er opkvalificerede til at varetage undervisningen anno 2022. Et andet element – udover at sikre investeringer i erhvervsuddannelserne – er et opgør med uddannelsessnobberiet.

Jeg står 100% bag jer, men jeg har en bøn i tillæg – kom ind i tide, lad være med at gå og vente, hvis der er problemer under din uddannelse. Og nej, vi ringer ikke til din mester, bare fordi du har stukket hovedet ind i fagforeningen for at få lidt sparring eller hjælp.

Gang på gang oplever jeg lærlinge, som har gået alt for længe. Måske får de ikke den rigtige løn, måske mangler pensionen, måske er mester bare ikke særlig fed at arbejde for. Kom nu – tag ansvar for dig selv og brug os. Det er det vi er her for. Faktisk oplever jeg, at langt de fleste mestre går op i at gøre det rigtigt.... Og er din læreplads helt umulig, så kan vi måske hjælpe med at finde en ny.

Det kræver selvfølgelig, at du er medlem, men helt ærligt: de 65 kr. om måneden er godt givet ud. Jeg oplever jævnligt sager, hvor lærlinge er blevet snydt for tusindvis af kroner. I de værste tilfælde langt over 50.000 kr... Det er mange penge, men vi kan hjælpe dig, du skal bare komme selv og i tide! Lad være med at vente, kom nu.

Og til dig, der ikke er lærling – vær opmærksom på, hvordan de lærlinge du møder på din vej, har det. De er vores fremtid, så dem skal vi passe godt på. Tip dem lige om, at de jo kan få hjælp, hvis der er problemer med løn- eller arbejdsforhold.

Berit Riddermann deltog i årets grandækningskonkurrence sammen med 64 andre graverfolk fra hele Djursland.

Gode snakke ved gravstenene

Mandag den 24. oktober var 65 kirkegårdsansatte samlet til 3F Djurslands årlige grandækningskonkurrence. Den største præmie ved arrangementet er det sociale samvær.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Den årlige grandækningskonkurrence er i fuld gang på Holbæk Kirkegård på Djursland denne mandag formiddag sidst i oktober. De 65 deltagere er i fuld gang med at pynte deres tildelte gravsted pænt op. Men selvom der er tale om en konkurrence, så er det ikke præmierne, der er det vigtigste.

"Det er en af de få dage, hvor vi kan møde hinanden og få taget nogle gode snakke med kollegaer fra andre kirkegårde. Det synes jeg, er vigtigt. Nogle år kommer man også til at arbejde sammen med én, som ikke har prøvet grandækning før. Og

kan man sende dem hjem med ny viden, så er det ekstra dejligt," fortæller Mette Sørensen-Moselund, som til daglig er gravermedhjælper på kirkegårdene i Ebeltoft-Dråby-Handrup Sogn.

Snigpremiere på hårdt grandækningsarbejde

Ved et andet gravsted er gravermedhjælper Berit Riddermann fra kirkegårdene i Tved-Helgenæs-Vistoft Sogn også i fuld gang med dekorationerne. Hun ser også dagen som meget mere end en konkurrence:

"Det er en god tradition og en måde at gasse sig selv op lidt op, så man er klar til det store grandækningsarbejde, der venter. Og så giver dagen god plads til at udveksle idéer og få hyggesnakket."

Selvom der venter en krævende tid i de kommende måneder, så ser Berit Riddermann frem til at komme i gang med den rigtige grandækning:

"Det giver altid én et kick, når der kommer folk og roser det grandækningsarbejde, man har brugt tid på at lave."

Mette Sørensen-Moselund kæmper ihærdigt med at dække en udgået rosenbusk til med pyntegrønt.

3F Djursland står for den årlige grandækningskonkurrence, som er både for medlemmer og ikke-medlemmer.

Nye metoder letter gran-arbejdet

På Aalborg Kommunes Kirkegårde har et ombygget hæve-sænkebord og nye idéer til at lave dekorationer sørget for at aflaste medarbejderne i det krævende grandækningsarbejde.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Ved Østre Kirkegård i Aalborg er grandækningsarbejdet i fuld gang. Tidligere foregik arbejdet med at omdanne de i alt 16 ton gran til fine dekorationer ofte udenfor – og på knæ. Men de seneste år er arbejdet i høj grad rykket indenfor. Denne dag sidst i oktober foregår arbejdet ved to borde, hvor der er tørt og lunt.

"Før lå vi og kravlede rundt udenfor. Nu står vi og ordner rammer og dekorationer i tørvejr, og vi kan selv bestemme, hvornår vi afleverer det på gravstederne. Så hvis det øsregner en dag, så venter vi bare," fortæller Ulla Carlsen, der er fællestillidsrepræsentant for Aalborg Kommunes entreprenørhusholdning og samtidig har sin daglige gang som gravermedhjælper på Østre Kirkegård.

Ulla Carlsen fortæller, at netop arbejdsforholdene i forbindelse med grandækningen har været i fokus hos Arbejdstilsynet de seneste år. Derfor er det også noget, der har fyldt meget på kontoret.

"Vi gør alt, hvad vi kan for at få hjælpemidler og maskiner til at klare det hårde arbejde i løbet af arbejdsdagen, og ledelsen har heldigvis samme holdning. Det er guld værd."

Nomineret til Arbejdsmiljøprisen

Af og til skal der ikke meget mere end en løs idé til at gøre en forskel. Det kan de skrive under på på Østre Kirkegård. Her har medarbejderne blandt andet fået ombygget et hæve-sænke-bord, så det er muligt at skifte arbejds højde i løbet af dagen, når det store grandækningsarbejde er i gang. Tiltaget var blandt andet med til at få dem indstillet til Arbejdsmiljørådets Arbejdsmiljøpris. De vandt dog desværre ikke:

Ulla Carlsens idé med at bruge overskydende gran til dekorationerne betyder, at der er mindre, der går til spilde. Samtidig er hele dekorationen biologisk nedbrydelig bagefter.

Med det ombyggede hæve-sænke-bord kan medarbejderne på Østre Kirkegård både lave grandækningsarbejdet i tørvejr, og de kan skifte stilling i løbet af arbejdsdagen.

"Der var lidt for meget fokus på hæve-sænke-bordet i indstillingen. Det er i virkeligheden de dekorationer, vi i dag står indenfor og laver ved et almindeligt bord i stedet for ude på urnegravstederne, der har gjort den største forskel for os," lyder det fra Ulla Carlsen.

Hun kom selv på idéen med at begynde at bruge overskydende gran som "rygrad" i

dekorationerne og så ellers vikle små stykker gran fast med bomuld. En sidegevinst ved tiltaget er, at hele dekorationen kan smides ud med god samvittighed bagefter:

"Det første år syntes mine kollegaer, at det var lidt noget dumt noget at lave dekorationer sådan her. Men de har med tiden taget tiltaget til sig. Og det samme har borgerne," lyder det fra Ulla Carlsen.

DEBAT:

Overvågning er et voksende problem

“Er jeg ved at skade mit eget job? Hvorfor ansætter de en fagperson, hvis de vil styre mig som en robot?” En anden siger: “Jeg registrer først, hvad jeg har lavet i løbet af dagen, når arbejdsdagen er ved at være slut, så kan de ikke sidde og holde øje med hvert et skridt jeg tager.” Overvågning bliver mere og mere udbredt.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HANSEN

Flere og flere steder bliver det muligt for arbejdsgiveren at overvåge medarbejderne minutløst. Med en telefon eller en iPad kan arbejdsgiveren se præcist, hvor du opholder dig, og hvor længe du er lige præcis dér. I det bed eller i det hjørne af kirkegården. Ovenikøbet på hvilket gravsted, du befinder dig.

Det rejser nogle problemer, udover de åbenlyse ved at være overvåget og føle, at man bliver holdt øje med. “Hvis man har ansat en faglært person, så har man ansat en ekspert, der kan løse den konkrete opgave, hvorfor så minutløst overvåge?” spørger gartner Conni Wohlert retorisk og fortsætter:

“Jeg arbejder i en boligforening. Nogle steder kræver lidt mere tid i nogle perioder, mens andre områder kan jeg klare på kortere tid, fordi jeg har planlagt opgaverne og følger min plan. Jeg ved

jo, at i det område skal jeg bruge lidt mere arbejdstid for, at det er pænt. Faktisk er jeg bange for, at vi ender med at gøre os selv overflødige, hvis vi går med på den minutløse overvågning. Hvorfor skulle man så ansætte en faglært gartner, når man alligevel kan diktere, hvor, hvordan og hvornår arbejdet skal udføres,” siger Conni Wohlert, der er TR i Boligselskabet Sjælland, hvor 19 gartnere er ansat.

Fakta om overvågning: Der skal være en saglig grund

Du er beskyttet af Databeskyttelsesloven, og det betyder, at kontrollen kun må ske, hvis der er et gyldigt grundlag, og hvis de overordnede betingelser om saglighed og proportionalitet er opfyldt. Ud over databeskyttelsesreglerne er spørgsmålet om kontrol af medarbejdere reguleret i aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Eksempelvis dækker en aftale mellem DA og FH (indgået da det hed LO) om kontrolforanstaltninger. Det betyder blandt andet, at kontrolforanstaltningerne skal være sagligt begrundet i driftsmæssige årsager og have et fornuftigt formål. Sam-

tidig må kontrolforanstaltningerne ikke være krænkende over for de ansatte, og arbejdsgiveren skal som hovedregel underrette de ansatte om kontrolforanstaltninger senest 6 uger, inden de iværksættes. Den enkelte arbejdstager kan ikke samtykke til iværksættelsen af kontrolforanstaltninger.

Hvis arbejdspladsen har et samarbejdsudvalg, bør orienteringen ske i samarbejdsudvalget, alternativt gives til tillidsrepræsentanten. Under alle omstændigheder er det at foretrække, hvis der indgås en egentlig lokalaftale om kontrolforanstaltningerne og om eventuelt konsekvenser ved overtrædelse.

"PT oplever vi, at vores arbejde bliver fordelt ud i flere afdelinger, og timerne nedsættes i de afdelinger vi hidtil har driftet. Er det mon fordi, vi har været for "effektive" i forhold til de ufaglærte, der tidligere har passet områderne? Mange ledelsesbeslutninger bliver taget på tal og statistikker. Men virkeligheden er jo ofte en hel anden. Min teori er, at nogle medarbejdere "holder gang i" de digitale opgaver, for at kunne bevare egne job. Afslutter man en opgave før tid, så får du ikke den samme tid næste år. Selv om vej og vind kan være helt anderledes udfordrende," forklarer Conni Wohler.

"Når vi står ude i marken med en telefon, så tænker kirkegårdens besøgende, nå han tjekker lige facebook, men i virkeligheden er jeg ved at udfylde en registrering. Hvad tænker publikum?" siger Nils Højsgaard Hansen.

"Helt enkelt: Hvorfor er det systemet, der skal fortælle mig, hvad jeg skal udføre, og ikke mig der fortæller systemet, hvad jeg har udført? Det ville give den faglærte gartner lov til at stå inde for sin egen kunnen. Og det ville give anledning til personlig dialog mellem leder og ansat, hvis noget skal ændres eller kræver mere eller mindre tid. Problemet ligger også i, at hver enkelt opgave der bliver udført, skal faktureres. Og kan man få en ekstern til at gøre det billigere eller hurtigere, så taber man sit job," siger Conni Wohler.

Ødelægger arbejdsglæden

På Bispebjerg Kirkegård oplever TR-suppleanten Nils Højsgaard Hansen, at det ødelægger arbejdsglæden med den konstante overvågning: "Hvad betyder det for effektiviteten og arbejdsglæden, at man konstant er overvåget? Jeg bruger meget skærm tid på at lave registreringerne, kan det virkelig betale sig?" spørger Nils Højsgaard Hansen.

"Vi har igennem MED-udvalget (samarbejdsudvalget, red.) sagt, at det ikke ville være en god idé. Vi er bekymret for, at arbejdsgiveren bruger et andet påskud for at tjekke og overvåge os. Indtil nu har der ikke været konsekvenser, men det er muligt, at det kom-

mer, hvis nettet det strammes. Generelt kan man se, hvem der har været hvor og hvornår – det er ikke nogen rar følelse," understreger TR-suppleanten og fortsætter: "Vores tillidsfolk har hele vejen op inden for Københavns Kommune påpeget, at det ikke øger effektiviteten, når man øger overvågning. Oveni hatten kommer der en række folk til at håndtere og administrere overvågningen, æder det ikke effektiviseringen op? Hvor mange nyan sættelser skal der til, inden man har ædt en effektivisering op?"

VIDEN DER VOKSER

Dyrk dig selv i arbejdstiden, og tag på kursus med løn.

Med jordbrugets kompetencefond sår du frø til fremtiden.

Få støtte til efteruddannelse på overenskomstdækkede virksomheder inden for gartneri, land- og skovbrug, maskinstationer og agroindustri.

Læs mere på **dgkt.dk**

 GLS-A

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles uddannelseskonsulent Lotte Julin Bock på 8740 3412.

DEN GRØNNE KONSULENT TJENESTE

Nyt middel mod metanbøvser under lup i Foulum

På Danmarks Kvægforskningscenter er forskerne i fuld gang med at undersøge, om tilsætningsmidlet Bovaer virkelig kan reducere køernes udledning af metan med 30 procent, som det bliver påstået. Resultaterne er indtil videre blandede.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

"Mirakelmiddel". "Potentiel klimarevolution". Der er blevet sat store ord på tilsætningsmidlet Bovaer, der i foråret blev godkendt til salg i EU. Ifølge producenten kan en dosis på bare 80 mg. pr. kg fodertørstof reducere en kos udslip af metan med 30 procent, når de bøvser – og det er gode nyheder. Metan er nemlig en drivhusgas, der belaster klimaet, og derfor kan Bovaer altså være med til at få koen til at bøvse mere klimavenligt.

På Danmarks Kvægforskningscenter i Foulum er Ph.d.-studerende Morten Maigaard ved at undersøge, om der er hold i de store ord om Bovaer. Hans resultater er indtil videre positive – men bestemt ikke uden problemer:

"Der er kæmpe muligheder med Bovaer. Vi forsøger jo at ændre på årtusinders evolution i vommen på koen med nogle få gram

af et tilsætningsstof. Men vores undersøgelser viser desværre også, at man virkelig skal være præcis med doseringen, hvis man vil opnå en reduktion, uden at det går ud over koens foderoptagelse og mælkeproduktion."

20 mg. gør en verden til forskel

Morten Maigaard har testet Bovaer i et par år, og han er undervejs stødt på en række udfordringer. Bovaer har i alle tilfælde været effektivt til at reducere metanudledningen, men i de indledende forsøg åd køerne også mindre, når de fik Bovaer i en dosis på 80 mg. pr. kg fodertørstof.

I hans seneste forsøg var der dog foreløbig gevinst. Ved at sætte mængden af Bovaer ned fra 80 til 60 mg. pr. kg fodertørstof lykkedes det at opnå en reduktion på omkring 30 procent samtidig med, at

Fakta

Kvæg står for 75 % af udledningen af metan fra landbruget i Danmark. Det svarer samtidig til 35 % af den totale udledning af drivhusgasser fra landbruget. Ifølge dansk klimalovgivning fra 2020 skal den totale drivhusgasudledning være reduceret med 70% i 2030, og den danske kvægindustri være CO₂ neutral i 2050.

Kilde: DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug

koen tilsyneladende åd og producerede mælk som normalt.

Morten Maigaard kalder de seneste resultater positive, men han mener også, at der er brug for flere undersøgelser:

"Vi skal simpelthen finde ud af, hvordan man i praksis kan holde styr på det hér, når så små ændringer i doseringen betyder så meget. Hvordan sikrer man sig for eksempel, at alle køer får den helt rette mængde, hvis et halvt gram pr. ko pr. dag kan afgøre forskellen på succes eller fiasko?" spørger han.

Svaret finder han måske selv, når han har foretaget flere forsøg med Bovaer.

Morten Maigaard er i fuld gang med at undersøge, hvordan tilsætningsmidlet Bovaer virker bedst i forhold til at reducere køernes udslip af metan

A close-up photograph of a person's hand holding a white, fine-grained powder. The hand is positioned over a clear plastic bag that appears to contain more of the same substance. The background is slightly blurred, showing what might be a workbench or a similar industrial setting. The lighting is bright, highlighting the texture of the powder and the skin of the hand.

60 mg. Bovaer pr. kg fodertørstof kan reducere koens udslip af metan med 30 procent

Kan tang give renere bøvser?

Bovaer er ikke det eneste middel, der i øjeblikket bliver undersøgt i bestræbelserne på at få køerne til at udlede mindre metan, når de bøvser. Et nyt forskningsforsøg på Aarhus Universitet kigger nærmere på tang. Vandplanten kan måske vise sig at blive et effektivt middel til at få køer til at udlede mindre metan. Forskningsprojektet hedder Mabicow, og det zoomer i de næste tre år ind på fire forskellige nordiske tangarter, som skulle kunne hæmme de bakterier i koens vom, som danner metan.

Planen er kort sagt at tage bioaktive stoffer fra tang og blande det i køernes foder. På den måde er håbet, at tang-stoffet kan få køerne til at reducere metanudslippet med 45 % uden, at det har en effekt på koens produktivitet og sundhed eller på fødevarer sikkerheden.

Er der succes med tang-projektet, vil et nyt foderprodukt med tangstoffer kunne være på markedet tre til fem år efter projektets afslutning.

Tavshedspligt som offentligt ansat

Hvad omfatter tavshedspligten egentlig, når man er eller har været ansat på en kirkegård? Man kunne tro, at tavshedspligten er livsvarig og altomfattende, men sådan er det faktisk ikke.

■ TEKST MORTEN HANSEN

I virkeligheden er der tre forskellige begreber, som oftest blandes sammen: tavshedspligt som offentligt ansat, loyalitetsforpligtelse og gensidig fortrolighed i aftrædelsesaftaler.

Fakta om tavshedspligt ifølge Ombudsmanden

"Offentligt ansatte har tavshedspligt. Det indebærer bl.a., at de ikke må videregive fortrolige oplysninger, som de får adgang til i forbindelse med deres arbejde, til uvedkommende. Det kan være oplysninger om de borgere, som den ansatte behandler sager om eller i øvrigt kommer i kontakt med gennem arbejdet. Det kan også være oplysninger om den myndighed, som den ansatte arbejder hos, f.eks. om dens kontrolmetoder."

Kilde: www.ombudsmanden.dk

"Jeg har oplevet kolleger, som gik og tumlede med deres egne tanker om meget ubehagelige episoder med deres chef. Én havde en firing, en anden havde oplevet noget meget ubehageligt. Ingen af dem turde sige noget, for de troede, at deres tavshedspligt gjaldt alle forhold i deres ansættelse," siger gartner Sophie Zeeb, der egentlig er gået på pension, men efterfølgende har fået nogle timer på Sankt Jørgensbjerg Kirkegård i Roskilde.

"Man får ikke mulighed for at bearbejde hændelserne, hvis ikke vi kan tale om det, så det kan give ret store problemer, hvis man har misforstået, hvad der er omfattet af tavshedspligten, og hvad der er omfattet af en af de to andre begrænsninger, vi er underlagt – loyalitetsforpligtelsen og eventuelt den gensidige fortrolighed i en aftrædelsesaftale," forklarer Sophie Zeeb.

Det vi i daglig tale kalder tavshedspligt er altså i realiteten tre forskellige ting:

Den første er tavshedspligten som offentligt ansat: "Vi må for eksempel ikke sige noget om, at her ligger en berømt be-

gravet," siger Sophie Zeeb. Denne tavshedspligt er livsvarig.

Den næste er loyalitetsforpligtelsen, der betyder, at du skal optræde loyal overfor din arbejdsgiver, ikke svine arbejdsgiveren til eller bagtale chefen eller virksomheden.

Den tredje er den gensidige fortrolighed i en aftrædelsesaftale. Det er for eksempel, hvis man bliver fyret på grund af uenigheder. Så er det en fordel for begge parter, at man ikke må omtale, hvorfor afskedigelsen fandt sted. Men når et ansættelsesforhold er ophørt, har man ikke længere loyalitetsforpligtelsen.

"Jeg sidder med en fornemmelse af, at flere tror, at tavshedspligten gælder langt mere, end den faktisk gør, og at man derfor ikke tør fortælle sin historie. Jeg ved godt, at folkekirken er et ret lille erhverv, hvor mange kender hinanden, og at man derfor kan 'ødelægge' eventuelt fremtidige ansættelsesmuligheder. Min anbefaling er derfor, at man får vejledning i sin fagforening, hvis man er i tvivl," siger Sophie Zeeb.

TBS

Kender du FENDT 200 Vario?
Trinløs effektivitet og brugervenlig kabinekomfort til de lange arbejdsdage.

Fra 79 - 124 hk
helt nede fra 107 cm
totalbredde

RING FOR INFO!

NB!
VI KAN LEVERE
INDEN NYTÅR!

TBS Starup
Smedebakken 7 · 7200 Grindsted · Tlf. 7538 1122

TBS Holstebro
Viborgvej 79 · 7500 Holstebro · Tlf. 9742 0966

TBS Suldrup
Hjortholmvej 14 · 9541 Suldrup · Tlf. 9837 8344

Askildrup Agro A/S
Askildrupvej 41 · 8940 Randers SV · Tlf. 8111 7100

TBS Fyn
Ellehaven 1 · 5690 Tommerup · Tlf. 6475 2202
Industrivej 2 · 5853 Ørbæk · Tlf. 6533 1433

Modelbilder kan være med ekstraudstyr.

7544

Har du ferie til gode?

Bliv klogere på reglerne for udbetaling og overførsel af ferie, hvis du har ferie til gode.

■ TEKST MORTEN HERLEV · FOTO COLOURBOX

Den 31. december udløber den nuværende ferieafholdelsesperiode. Husk at bede om udbetaling eller overførsel af ferie, hvis du har noget til gode. Ellers går de feriedage tabt.

Du kan højst få udbetalt eller overført en af dine i alt fem ferieuger. De øvrige fire ferieuger skal være afholdt senest 31. december.

Du skal aftale med din arbejdsgiver, hvis du vil have dine overskydende feriedage overført til næste år. Hvis du vil have feriedagene udbetalt, bliver automatisk udbetalt til dig senest 31. marts 2022, hvis du har været ansat på fuld tid hos den samme arbejdsgiver i hele ferieafholdelsesperioden.

Har du ikke været ansat på fuld tid, eller har du været ansat andre steder, skal du selv bede om at få ferien udbetalt på borger.dk. Læs mere under punktet "Få feriepenge udbetalt" og derefter "Jeg har ferie ud over 4 uger til gode".

Forhindret i at holde ferie?

Er du forhindret i at holde ferie i ferieafholdelsesperioden, kan den ferie, som du ikke har mulighed for at holde, blive overført til næste år. Typiske årsager til feriehindring er sygdom eller barselsorlov, men det kan også eksempelvis være arbejde i udlandet, lovligt varslede strejker eller orlov. Man kan højst få overført fire ugers ferie på grund af feriehindring.

Er du i tvivl om reglerne for overførsel eller udbetaling af ferie, eller om du kan være i en situation, hvor du kan være omfattet af reglerne for feriehindring, så tag en snak med din lokale 3F-afdeling.

JONCO AKKU-BESKÆRERSAKS JEP25B

En hjælpende hånd til beskæringen

Med en akku-beskærersaks, skånes hænder og fingre – plus arbejdet gøres hurtigere – både ved beskæring i haven eller ved den professionelle fremstilling af pyntegrønt.

Jonco JEP25B leveres med 2 stk. batterier, som fuldt opladet klarer 3-4 timers effektivt arbejde. Ca. 1,5 times ladetid pr. batteri.

Klippekapacitet op til 25 mm grene.
Ergonomisk design, lav vægt 900g.

Leveres i kraftigt transport- og opbevaringsboks og med følgende:
2 stk. 16,8V/2.0Ah batterier,
lader, værktøj, etui og handsker.
Best. nr. JEP25B

PRIS

kr. 1.740,-
ekskl. moms

kr. 2.175,-
inkl. moms

Nærmeste forhandler anvises på tlf. 8914 1489

Flex TRADING A/S

www.flextrading.dk

Hvidemøllevej 9-11, 8920 Randers NV
Tlf. 89141489 | Fax 89141490 | salg@flextrading.dk

EFTERUDDANNELSE

2022

Anlægsgartner, greenkeeper og groundsman

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

VIL DU PÅ KURSUS?

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på det kursus, du brænder for, i arbejdstiden – og med fuld løn.

 Danske
Anlægsgartnere

3F

Danskundervisningen bliver ofte leget ind, så det ikke bare er læreren, der står og kaster glosor af sig ved tavlen. Her øver deltagerne verber via et spil "fisk".

Fra blomster og planter til dansk og samfundsfag

48 udenlandske gartneriarbejdere bruger efteråret på at blive bedre til dansk og samfundsfag, imens de venter på bedre tider i branchen. Det ni uger lange forløb er gratis og foregår i arbejdstiden.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

"Jeg cykler næsten hver dag," siger Adél på korrekt og tydeligt dansk.

"Det er løgn!" udbryder sidemakker Karolina på lige så korrekt dansk.

Klokken er 12, og eftermiddagens danskundervisning er lige startet på to hold af udenlandske gartneriarbejdere,

som i ni uger har skiftet arbejdspladsen ud med skolebænken.

I dag øves der verber (også kendt som ud-sagnsord). Det sker gennem en række forskellige øvelser, som sætter gang i både lattermuskler og læring. På tavlen står verber som "cykler" og "går" i forskellige bøjninger.

Samfundsforhold under behandling

Hver mandag er der fuld fokus på danskundervisningen for de to hold, som er delt op efter deres niveau i dansk. Resten af ugens dage bliver cirka halvdelen af undervisningstiden brugt på at lære om forskellige emner, som har med det danske samfund at gøre. Én uge er det for eksempel arbejdsmarkedet, der er i fokus.

En anden uge handler det om samarbejde. Og en tredje uge står den på bæredygtighed. Alle ni uger slutter med en test, som deltagerne skal bestå for at få et kursusbevis.

For at hjælpe kursisterne ekstra godt på vej, bliver en del af danskundervisningen brugt på at fokusere ekstra meget på nøglebegreberne fra samfundsfagsundervisningen.

Roser til undervisningen

Sidste år var der meldt 26 kursister til undervisningsforløbet, som foregår på Tietgen i Odense. I år er tallet oppe på 48 kursister fordelt på to hold. Dertil kommer et ekstra hold, som starter i uge 46. Det stigende antal deltagere vidner om, at gartneribranchen er i knæ i øjeblikket på grund af de høje energipriser.

"Vi har været nødt til at gå ned i produktion og desværre også afskedige nogle folk. Men kurset her har sikret os, at vi kan klare os igennem. Tilbagemeldingerne fra deltagerne er, at det er et supergodt forløb, der er med til at dygtiggøre dem", fortæller Lis Madsen fra gartneriet Rosa Danica, som er det ene af to gartnerier, som har sendt medarbejdere afsted i første omgang. Det andet er By Growers.

FAKTA

Tilbuddet om dansk- og samfundsfagsundervisning er resultatet af et samarbejde mellem TietgenSkolen, GLS-A, 3F og lokale gartnerier. TietgenSkolen står for undervisningen, som varer i alt ni uger.

Arbejdsgiveren får fuld kompensation for at sende medarbejderne på kursus. Udgifterne bliver dækket af henholdsvis Jordbrugets Kompetencefond samt VEU- refusion.

Vil gerne fortsætte med aftenundervisning

Mariama Yabo kommer fra Gambia og arbejder til dagligt hos gartneriet By Growers. Hun deltager på det hold, som har dansk på begynderniveau.

"Jeg synes, det er godt, at vores lærer snakker dansk til os i stedet for engelsk. Så lærer vi bedre," fortæller hun.

Hun håber, at hun kan komme til at fortsætte med at lære dansk på aften-skolen, når undervisningsforløbet hos TietgenSkolen er slut. Og på sigt drømmer hun om at åbne en afrikansk restaurant.

Dansk giver bedre samarbejde i drivhusene

Andreea Mihai er ansat hos By Growers og deltager på det hold, som er screenet til at være over begynderniveau. Hun deltog også i undervisningsforløbet sidste år.

"Siden vi kom tilbage på arbejde fra sidste kursus, er vi blevet bedre til at snakke dansk, og det har gjort samarbejdet bedre i drivhusene. Nu glæder jeg mig til at lære flere interessante ting," fortæller hun.

Når forløbet her er forbi, vil hun holde øje med flere relevante kurser - for eksempel på Kold College, for hun vil gerne blive ved med at dygtiggøre sig. På sigt håber hun, at hun vil kunne tage en dansk uddannelse.

"Jeg elsker børn og synes også, jeg er blevet bedre til at snakke med børn og forstå dem. Så jeg kunne godt tænke mig at blive pædagog på et tidspunkt."

Rune Rasmussen er en af de i alt 20 grønne 3F'ere, der er repræsenteret i branchebestyrelsen Det Grønne Område.

Et talerør til vores pension

PensionDanmark inviterede 200 tillidsrepræsentanter til en dag, hvor der var fokus på medlemsdemokrati, ansvarlige investeringer og ekstra tiltag i pensionsordningen.

■ TEKST MORTEN HERLEV · FOTO URSULA BACH, PENSIONDANMARK

Efter et par års coronapause lykkedes det endelig for PensionDanmark at samle sine over 200 tillidsrepræsentanter til det årlige TR-Forum i efteråret. Her fik de mange tillidsvalgte et indblik i, hvordan PensionDanmark investerer medlemmernes penge, og der var mulighed for at kigge nærmere på pensionsordningen og komme med bud på, hvordan den kan gøres endnu bedre.

I løbet af dagen blev der blandt andet sat fokus på en række temaer, som er relevante for medlemmerne. For eksempel blev der zoomet ind på de forskellige tilbud i sundhedsordningen, som blandt andet tæller sundhedstest samt Online Læge og -Psykolog.

De første til at forlade Rusland

Derudover gav chef for ansvarlige investeringer, Jan Kæraa Rasmussen, et indblik i,

hvordan pensionsselskabet arbejder med ansvarlige investeringer. PensionDanmark var for eksempel det første pensionsselskab til at trække sine investeringer ud af Rusland. Det skete allerede i januar, da Rusland raslede med sablen, men jo ikke havde startet sin invasion af Ukraine. Den tidlige tilbagetrækning fra det russiske marked betød, at PensionDanmark endte med at tabe færre penge end andre pensionsselskaber.

Den rigtige pakke til medlemmerne

3F's grønne medlemmer er repræsenteret i branchebestyrelsen Det Grønne Område, hvor der er i alt 20 medlemmer. Et af medlemmerne er Rune Rasmussen, der til daglig arbejder hos anlægsgartnervirksomheden OK Nygaard, hvor han også er fællestillidsrepræsentant. Han tog fra mødet i Nyborg med masser af god energi og positive indtryk:

"Jeg synes, det var megalpændende at være med. Jeg blev opdateret på alt det nye om pensionsordningen og fik et indblik i, hvordan vores penge bliver investeret."

Rune Rasmussen ser også sin rolle som tillidsvalgt og medlem af branchebestyrelsen som vigtig i forhold til at sikre medlemmernes indflydelse:

"Som tillidsrepræsentant er jeg et bindeled mellem PensionDanmark og vores overenskomster. Jeg kan være med til at få tilrettet vores pensionsordninger, så pakken passer til medlemmerne."

Lønstigning for ansatte i kommunerne og staten

Den 1. oktober har ansatte på overenskomster med KL og Staten fået en lønstigning.

Ansatte på overenskomsten med Staten (fx gravermedhjælpere på landsbykirkegårde og skov- og naturteknikere i Naturstyrelsen) har fået en lønstigning på 0,30 procent. Reguleringsprocenten er 1,137441.

Ansatte på overenskomsten med KL (fx specialarbejdere og faglærte gartnere) har fået en lønstigning på 1,90 procent. Reguleringsprocenten er 1,494018

Er du ansat på en overenskomst med enten Staten eller kommunen, så er det en god idé at finde din lønseddel frem fra oktober og tjekke, at du har fået din lønstigning. /Herlev

Årsmøde for skov- og naturteknikere

Den 5.-6. december holder skov- og naturteknikere ansat i staten årsmøde på Langsøhus. I løbet af de 24 timer, årsmødet varer, byder programmet blandt andet på et oplæg fra miljøminister Lea Wermelin, ligesom der er fokus på efter- og videreuddannelse, lønsumsstyring og personalenormering. Endelig bliver der kigget i krystalkuglen, når der er oplæg om Naturstyrelsen i fremtiden. Og så er der selvfølgelig tid til hygge og netværk indimellem. Se oplysninger om tilmelding i aktivitetskalenderen på bagsiden af GRØNT.

/Herlev

Billigblomst tegner overenskomst

Alle gartnere i gartneriet Billigblomsts 11 plantecentre arbejder fremover under overenskomst. Billigblomst har nemlig tegnet overenskomst med 3F. Det skriver Fagbladet 3F.

"Jeg er glad for, at min arbejdsgiver har tegnet overenskomst. Det gør arbejdspladsen attraktiv, siger gartner Rikke Lunddorf til Fagbladet 3F.

Det er i øvrigt den første koncernoverenskomst, Den Grønne Gruppe har indgået. Altså en overenskomst, der omfatter flere plantecentre under samme navn. /Herlev

GRØNT Verdensmål

I forbindelse med 3F-kongressen i september udgav GRØNT et særnummer, der handler om verdensmålene og hvordan grønne medarbejdere over hele landet omsætter tankerne med deres hænder til reelle forandringer. Du kan bestille GRØNT Verdensmål igennem din lokale afdeling. Varernummeret er: 4030. /Hansen

'Oktoberfest' i afdelingen

3F BJMF's grønne afdeling har man en tradition for at invitere på helstegt pøtTEGRIS, når tiden nærmer sig oktoberfesterne. "Jeg tror, at vi har gjort det i ti år. Det er jo vigtigt, at vi skaber netværk, og det skal ikke kun være blandt de tilidsvalgte, det er også for medlemmerne," understreger grillmesteren, Walter Markussen.

/Hansen

AKTIVITETSKALENDER 2022-2023 / Den Grønne Gruppe

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
Overenskomstkursus for afdelingsansatte på det grønne område	16. – 17. november 2022	Severin, Middelfart	FIU: 1999-22-00-80*
Tværfaglig branchekonference for dyrepassere (Den Offentlige Gruppe og Den Grønne Gruppe)	18. – 19. nov. 2022	Langsøhus	FIU: 2028-22-00-01
Grunduddannelse M2 – kommuner og regioner	21. – 25. november 2022	Smålandshavet	FIU: 1254-22-00-04*
Grunduddannelse M1, Grøn	7. – 8. november 2022	Rørvig Centret	FIU: 2030-22-00-17
Hænger sammen med FIU: 1256-23-00-03	28. nov. – 2. dec. 2022	Langsøhus	FIU: 1156-22-00-03*
Skov- og naturteknikernes julekonference	5. – 6. december 2022	Langsøhus	FIU: 2030-22-00-21
Overenskomstkursus – Danish Agro	16. – 17. januar 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-01
Grunduddannelse M2, Grøn	21. – 25. november 2022	Smålandshavet	FIU: 1254-22-00-04*
Hænger sammen med FIU: 1156-23-00-03	16. – 20. jan. 2023	Langsøhus	FIU: 1256-23-00-03*
Overenskomstkursus - Jord- og skovbrug	30. jan. – 1. feb. 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-02
Grunduddannelse M1, Grøn	16. – 17. januar 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-01
Hænger sammen med FIU: 1256-23-00-01	20. – 24. februar 2023	Smålandshavet	FIU: 1156-23-00-01
Grønt LUU-topmøde	2. marts 2023	3F Fredericia	FIU: 2034-23-00-03
OK23 Konference – Resultater og afstemning	6. marts 2023	3F Fredericia	FIU: 2034-23-00-04
Overenskomstkursus for gartnerier og planteskoler	13. – 14. marts 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-06
Overenskomstkursus for agroindustrien	13. – 15. marts 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-05
Grunduddannelse M2, Grøn	20. – 24. marts 2023	Smålandshavet	FIU: 1256-23-00-01
Hænger sammen med FIU: 1156-23-00-01			
Netværkskonference for fagligt valgte og andet personale i 3F-afdelinger, der arbejder med det grønne område.	11. – 12. april 2023	Langsøhus	FIU: 1999-23-00-86

* Kurset er fuldttegnet

Husk at sende emner til aktivitetsskalendarer til morten.herlev@3f.dk

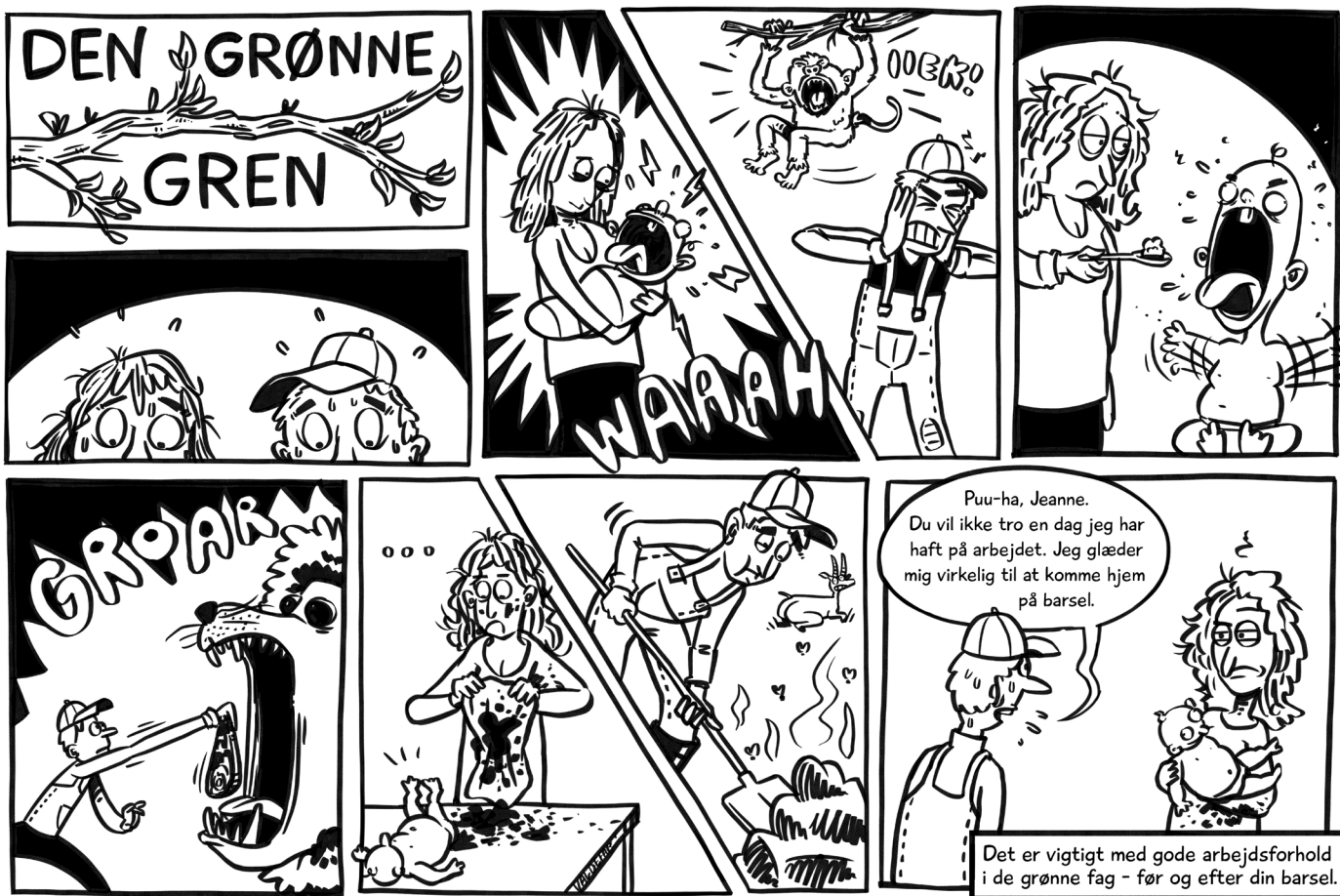

ILLUSTRATION: VALDEFAR

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsman / dyrepassere / lærlinge og elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinførere / planteskolegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthushavere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer / offentligt ansatte gartnere / mejeriarbejdere og mejerichauffører